

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi'a și Dumineca.

Prețulu' abonamentulu':
pe unu anu 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anul XLIII

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 16.

Dumineca, 25 Februaru / 9 Martiu

1879.

Brasiovu, 24 Februaru (8 Martiu).

Diuarulu maghiaru „Egyetértés“, combatendu atitudinea deputatului Georgie Popu, care n'a mai voit se fia membru alu clubului independintiloru, constatã faptul, cã principiile ómeniloru cu tendintie de nationalitate nu se potu aduce in consonantia cu principiile nici unei partide, care promovéza cu fidelitate scopulu natiunei maghiare și a statului maghiaru.

Este tristu și infioratoriu acestu faptu, dér' cu tóte aceste nu se póte contestá. Este superfluu a mai discutá asupra scopului statului, fiecare dintre noi semte prea bine cã scopulu acest'a nu póte fi numai intarirea unui singuru elementu pe contulu celorlalte, de alta parte inse scimu cu totii prea bine și ne potemu convinge in fie-care momentu, cã partidele maghiare fara deosebire promovéza esclusivu numai interesele rassei loru maghiare și considera statulu numai și numai cã unu mediulocu spre ajungerea scopului loru comunu, care este infiorirea și intarirea natiunei maghiare precumu și inmultirea ei prin asimilarea celorlalte elemente.

Manecandu din acestu principiu alu fericirii exclusive a rassei loru și facendu din elu, prin aceea, cã au tóta potestatea statului in mana, unu principiu de statu, maghiarii ipso facto devinu cei mai mari contrari ai oricarei tendintie, fia ea ori-cãtu de indreptatita in realitate, indata ce acést'a tendintia vine in conflictu cu principiulu loru absolutisticu de rassa.

Nu espunemu aci nimicu nou, ci constatomu numai unu faptu recunoscutu chiaru de press'a maghiara și apretiatu de multu de catra tóta press'a europeanu, cu singur'a exceptiune póte a diuarului „Débats“ din Paris care uitandu-se prin nisece ochilari ce i-s'au tramisu din Budapesta, vede in Ungari'a numai popóre multiamite și fericite. Facemu acést'a pentru-cã in legatura cu cele díse in numărulu trecut se aratamu, cã maghiarii pornindu din acelu principiu exclusivu de statu și avendu totodata tóta poterea statului in mana, voru abusá cu atatu mai multu de ea față de nationalitatele nemaghiare, cu cãtu acestu abusu de putere in casurile cele mai multe trece inaintea loru de unu merit pentru natiunea maghiara, de o promovare a scopului statului in intielesulu ce i'lu dau ei.

Corpurile legiuitoare maghiare pe lęnga aceea cã au stabilitu principiulu superioritatii absolute a rassei maghiare, s'au vediutu necesitate la 1868 a recunoșce totusiu incatuvã esistenti'a elementelor nemaghiare in tíera aducendu o lege anumita pentru nationalitati. S'a dísu de atunci, cã acést'a lege va fi ilusoria, cã print'r'insa nu se va póte scuti individualitatea nationala a popóreloru nemaghiare, care nu este recunoscuta in aceea lege, cã legea de nationalitati potea se aiba numai scopulu de a usurá incatuvã administratiunea, cã si acestu scopu trebuia se devina ilusoriu, fiindu-cã administratiunea se aflá tóta in manile maghiariloru, cari dupa convingerea loru asupra scopului statului si-au datu cele mai mari silintie a-o monopolisá in favorulu rassei maghiare, ceea ce le-a și succesu.

Astfelu vomu intielege numai atitudinea de față a pressei maghiare și cu deosebire a aceliu soi de teroristi, cari si-au pusu de problema a atacá necontentitu și fara aici o crutiare dreptulu de esistentia nationala alu popóreloru nemaghiare din Transilvani'a și Ungari'a.

Se nu ne miramu dér' candu vedemu, cã maghiarii incepu a ne disputá astadi chiaru și acele fórte neinsemnate drepturi, de cari ne mai potemu folosi in interessulu nationalitatii nóstre și pe bas'a legiloru unguresci esistente; se nu ne miramu déca vedemu cã „Kelet“ și consocii sei vinu și ne imputa acuma cu o cutezare nespusa, cã de ce nu lasamu cã cinevasi se póta vorbi unguresce, déca va voi, și in adunarile nóstre bisericesci.

Amu dísu cã cestiunea este de mare insemnatate principiara și cã prin urmare, vomu reveni la ea. La prim'a vedere ti s'ar' paré, cã fiindu pretensiunea aceea a diuariloru maghiare cu totulu nebasata, nici nu mai merita se te ocupi de ea. In realitate inse lucrulu sta altfelu. Foile maghiare agitéza cu scopu. Ele inainte de tóte contéza pe slabiciunile nóstre și spera, cã cu ajutoriulu acestor'a le va succede a deschide cu in-cetulu usi'a limbei maghiare și in adunarile nóstre bisericesci.

Se cercetamu casulu mai de aprópe. „Kelet“ in Nr. 42 aduse o notitia in care, dupa ce se dice, cã Episcopii nostri de aceea s'au dusu la Vien'a, cã se arunce sementi'a de desbinare intre romani și maghiari, se istoriscescu, spre documentarea acestei asertiuni, cã la unup rotopopu romanu din Clusiu s'a tienutu o adunare bisericésca, cã unu mireanu a voit se vorbeasca unguresce, dér' protopopulu s'a maniatu reu și l'a opritu se intrebuintieze macaru unu cuventu in limb'a maghiara. „Vorbitoriulu din cestiune — adause „Kelet“ — avú inse atat'a energia, de n'a lasatu cã se fia terrorisatu și a declarat verde, cã elu nu urasce limb'a maghiara, (sic!) cã mai de multe-ori acést'a limba o intrebuintieza și cã deórece traiescu intre maghiari și dupa maghiari nu 'lu va poté opri pe elu nimenea, cã, déca 'i va placé, se vorbésca ori si unde unguresce.“ (Hogy ha neki épen ugy tetszik, bárhol magyarul beszéljen.)

La prim'a ochire se vede, cã notiti'a din „Kelet“ este o scornitura tendentiósa, dér' e scrisa cu scopu de a agitá in favorulu limbei maghiare. Teroristiloru nostri nu le mai ajunge cu aceea cã limb'a maghiara se intrebuintieza mai esclusivu in tóte afacerile vietiei publice de statu, ei ar' voi se o véda acuma intrebuintiandu-se și in adunarile nóstre bisericesci și fiindu-cã sciu, cã pe cale drépta si legala niciodata nu voru poté se 'si implinésca acést'a dorintia, recurgu la poterea ce o esercéza in statu limb'a maghiara și voiescu se aduca la valóre practica principiulu acela terroristicu și nelegalu, pe care l'amu numi principiulu fortiei brute, cã ori unde cineva va voi se vorbésca in limb'a maghiara se aiba dreptulu a fi ascultat.

A voi se asiguramu, cã ambele nóstre bisericii suntu autonome și per excellentiam nationale-romanesce și cã prin urmare limb'a nóstra bisericésca este și va fi intotdeauna cea romanésca, ar' fi de prisosu. „Kelet“ le scie tóte aceste fórte bine și déca totusiu lauda energi'a aceliu, care cu tóte cã — cumu marturisescu insusi „Kelet“ — sciea romanesce, a vrutu se se folosésca de limb'a maghiara intr'o adunare bisericésca romana, déca caracteriséza de patrioticu faptul acest'a, care lovescu in față dreptulu bisericiei nóstre, déca numesce pe pretinsulu protopopu, care in casulu presentu si-ar' fi implinitu numai o datoria admoniandu pe acelu laicu, agitatoru fara consciintia, déca dicemu, „Kelet“ a facutu tóte aceste, le-a facutu cu intentiune și cu scopu, a comisu tocmai acea crima, care o imputa cu nedreptu Episcopiloru nostri, adeca a voit se arunce sementi'a imparecherei intre noi.

Respunsulu energicu ce l'a datu protopopulu Rosiescu diuarului „Kelet“ și care ilu publicamu mai la valé, ne este inse o viua dovéda pentru aceea, cã tendintiele subversive ale contrariloru limbei nóstre, voru intimpina, de câte-ori se voru ivi in mediuloculu nostru, respingerea și despretiulu celu merita. „Kelet“ infuriatu asupra acestui respunsu categoricu și consciu de propri'a demnitate și prinprulu dreptu, nu póte respunde mai bine de catu esclamandu: „Va se dica unu maghiaru nici nu póte se tréca la confesiunea greco-orientala séu déca va trece va trebui 'e-si pérda nationalitatea.“

Acest'a este unu argumentu rabulisticu, trasu de peru. Déca unulu nu va sci de locu romanesce, póte se i se dé voie se intrebuintieze limb'a care o scie, fara de a se prejudecá prin acést'a dreptulu bisericiei. Apoi déca voru trece odata atati maghiari la confesiunea greco-catolica séu greco-orientale incãtu se fia de lipsa o modificare a legiloru bisericesci, se va face și acést'a séu cã atunci maghiarii voru preferi se aiba o episcopia deosebita, pe sém'a loru.

„Kelet“ a uitatu a ne spune, ce ar' pati unu romanu, care ar' trece la romano-catolici, reformati séu unitari, candu ar' vorbi romanesce in adunarile lor bisericesci.

Dér' ce se mai si perdemu timpulu cu argumentari zadarnice. Tendintia maghiariloru este clara, — prin urmare trebuie se fimu și noi in claru despre aceea, cã numai aperandu-ne cu cea mai mare energia și tenacitate dreptulu de limba in tóte impregiurarile vietiei publice și private, vomu salvá esistenti'a nóstra nationala și ne vomu face demni de stramosii nostri, cari cumu dice istoriculu, s'au luptatu mai multu pentru limb'a, decãtu pentru vieati'a lor!

Eata scrisórea ce a adresat'o protopopulu Rosiescu lui „Kelet“:

„Onorate dle Redactoru! In nr. 44 alu diuarului Kelet“ celu redactati, o nota ce a-ti facutu la scrisórea d-lui protopopu gr. cat. din Clusiu Gabrielu Popu arata in sensulu adevratu alu cuventulu cu de getulu asupra mea și descopere publiculu cetitoriu alu DVóstre acelu lucru infioratoriu, cã dupa ce eu tacu la „provocarea“ din „Kelet“ nr. 42, se intielege de sine, cã eu am fostu acelu protopopu romanu, la care a fostu dílele aceste o adunare bisericésca și care in adunarea acést'a a opritu pe unu membru mirénu a vorbi in limb'a maghiara.

„Adevratu cã am-tacutu la „provocarea“ aparuta in „Kelet“ nr. 42 din cauza, cã nu voiescu, cã prea neinsemnatele mele merite se fia buciunate prin diuarie, mai cu séma déca aceste mi se atribuie mie fara nici o basa din partea lui „Kelet.“

„Punendu inse chiaru casulu, cã scornitur'a reutaciósa din nr. 42 a lui „Kelet“ ar' fi fapta, și atunci 'mi-asii fi implinitu numai datori'a, prin aceea cã a-si fi aperatu prestigiulu celu de doue mii de ani alu bisericiei nóstre și dreptulu ei basatu pe o lege constitutionalã sanctiunata. Déca pretins'a acést'a procedere invólve vreo eróre, apoi marturisescu sinceru, cã nu eu sunt urditoriulu unei asemenea procederi. Am invetiát'o acést'a inca dela comitele supremu alu unui comitatu insemnatu, care la o petitiune, ce i s'a fostu predatu in limb'a germana, a datu acestu respunsu: Nr. 170—875....

„Petitionantele, cá cetatianu maghiaru, ar' poté se se adreseze la oficie cu-o petitiune scrisa in limb'a maghiara“

Sciu si eu aceea, cã religiunea lui Christosu este tesaurulu comunu alu tuturoru crestiniiloru; si, cá preotu, sciu inca și mai multu. Sciu si aceea, cá duhulu santu, s'a pogoritu asupra Apostoliloru lui Isusu și cu cunoscenti'a limbiloru natiuniloru díferite a turnatu in pepturile loru acea stima de nationalitati, fara de care bas'a principala a religiunei crestine — iubirea, va remané numai o fantasia in vecii veciloru. Fara iubire inse ne prapadim cu totii; dér' mai cu séma acel'a se va prepadi, care intrebuintieza orice scornitura cu scopu, de a face se fia urgisitu deaprópele seu.

„Me voi rogá la Ddieu, cá spiritulu santu se se pogóre și asupr'a nascocitoriulu scornituriloru din „Kelet“, se 'lu petruna acelu principiu conducetoriu alu Domnului nostru Isusu Christosu: „cette nu-ti place, altuia nu face!“

„Repetu intr'aceea, că notiti'a adusa in Nr. 42 alu lui „Kelet“ nu e mai multu nici mai pu-cinu decât o scornitura reuvoitória.

„Acest'a e respunsulu meu celu d'antaiu si celu din urma.

„Clusiu, 26 Februaru 1879.

V. Rosiescu

protopopu romanu gr.-or.

Cronic'a evenimentelor politice.

Scimu că deputatul Georgiu Popu a iesitu din partid'a maghiara a „independentilor“ din caus'a, că acésta partida a aprobatu cunoscut'a interpelare a lui Madarász, prin care se disputa romanilor chiaru si dreptulu de petitiune la tronul facendu-se totodata grave imputari Episcopilor nostri pentru pasulu intreprinsu la Maiestate si cerendu-se neamenat'a asternere a proiectului de maghiarisare. Scimu si aceea, că „Egyetértés“ organulu „independentilor“ a atacatu intru unu modu forte brutu pe numitulu deputatu pentru că a iesitu din clubulu lor. Este interesantu a vedé cumu judeca d-nii Heify et Madarász asupra acestui faptu, că-ci de aici potemu se vedemu si cumu intielegu Kossuthianii egalitatea si fratieta cu romanii. Vomu reproduce dér' partea cea mai insemnata a unui articulu publicatu in „Egyetértés“ cu privire la acest'a. Numitulu organu dise intre altele:

... „Faptulu d-lui Georgiu Popu numai despre aceea pôte se ne convinga, că intr'adeveru elu nu pune mare pondu pe principiile fundamentale ale partidei nóstre. Pentru că déca d-s'a ar stimá intr'adeveru aceste principii, atunci nu potea se-i servésca de causa a parasí partid'a, aceea impregiurare, că partid'a in cestiune n'a primitu parerea unui omu, căci d-sale 'i stá in liber'a voie a votá si a lucrá altfelu in cestiunile cari 'i priveau sentimintele sale nationali. Fiindu ca inse d-s'a chiaru din acestu incidentu s'a hotaritu a parasí partid'a, a documentatu că nu-i zace la anima independintia Ungariei; ci că politic'a de nationalitate este bas'a politicei d-sale. De aci urméza doctrin'a, că omenii cu tendintie de nationalitate in casuri date, 'si pierdu simtiulu moralu pentru principii, si simtiulu lor pentru statu si justifica de-a dreptulu afirmatiunile acelora, cari tienu, că aceste tendintie nu se potu aduce in consonantia cu principiile nici unei partide care promovéza cu fidelitate tient'a natiunei maghiare si scopulu statului maghiaru.

„Ne amu timentu de datorintia a face aceste observari. Celelalte finéscale d-lu deputatu cu acei alegatori ai sei de nationalitate maghiara, cari s'au aliatu cu romanii, pentru că se 'lu tramita la dieta nu cá pe unu romanu, care va face o politica de nationalitate ultraista, prin care s'aru slabi statulu, ci cá prin introducerea obligatoria a limbei maghiare se dé ocaziune si romanilor fora exceptiune, că intre marginele statului ungurescu se póta figurá cá factori si se promovéze principiulu de egalitate si fratieta. Asia se vede, că reactiunea de susu inaugurata cu politic'a bosniaca a datu sem-nulu de alarma. Ne apropiamu de reinoirea evenimentelor vechi.“

* * *

Unu faptu de mare insemnata pentru relatiunile politice intre natiunalitatile din monarchia s'a petrecutu in 3 Martiu in Prag'a, vechi'a capitala a Boemiei. Scimu că s'au facutu si se facu inca necontentitu incercari de apropiare intre Cehi si Germani. Caus'a impacarei intre aceste dóue popóre din Austri'a castiga din di in di mai multu terenu. Cehii urmarescu de unu timpu in cóce o tactica forte intielépta, căci prin'o portare cătu se póte mai concilianta si mai preventóre față de nemti ei usuréza multu intielegerea cu Nemtii. Unu asemenea actu conciliantu si prudentu a fostu resolutiunea ce a luat'o o mare adunare poporala a clubului „Cehiloru tineri“ in diu'a de 3 Martiu. Acésta adunare a fostu cercetata de vreo 2000 de persóne. Dr. Gregr. a declarat, că scopulu adunarei este, de a mediuloci o reprezentare mai drept'a a ambelor nationalitati in consiliulu orasianescu. Cerinti'a de a se intielege nationalitatile — dise Gregr — devine totu mai generala. Déca Germanii se provocat mai inaiute la rudirea cu cele 45 de milióne germani uniti laolalta, acuma Cehii se potu provocá la solidaritatea lor cu 100 milióne de slavi. Tém'a de-o subjugare nationala reciproca a acestoru sementii nu mai are nici o basa.

Dupa aceea a vorbitu Sladkovsky despre necesitatea unei intielegeri cu poporatiunea germana in afacerile comunei. Germanii nu mai participa la alegeri dela 1867, deórece n'a potutu se intre in reprezentanti'a orasiului unu numeru de candidati corespunditoriu insemnataii elementului germanu. Acést'a imputare e fundata. Dupa numerulu populatiuniloru ar trebui se siéda in reprezentanti'a comunala 20 Germani, 10 Cehi tineri si 60 Cehi betrani. Partid'a germana are unu dreptu a cere că se fia reprezentata in colegiu de către cei mai energici aderinti ai sei, si se nu depinda dela grati'a unei alte partide. Acést'a se póte dice si despre partid'a Cehiloru tineri. Ea nu a mai fostu cándidata de către maiortatea Cehiloru betrani simplu pentru că liberalismulu ei nu convenea unoru conservativi. Acuma se mai opune candidatoriu Cehiloru tineri numai unu singuru barbatu (Strigari: Zeithammer, Sialu lui!) Dis'au chiaru si Rieger că este bine se lasi macaru unu pesce in lacu, că se nu se imputa. (Aplause.) Oratorulu pledéza in fine pentru aceea de a nu mai intrebuintiá pe viitoriu principiulu maiortatii absolute. Pe unu numeru anumitu de alegatori are se vina unu reprezentantu; acestu principu trebuie se fia practicatu in comuna, in dieta si la alegerile pentru camerele comerciale. Adunarea primisce in fine o resolutiune, in care se accentuéza necesitatea unei intielegeri intre nationalitati si se recomanda adoptarea principiulu numitu la alegeri. (Slav'a! indelungate) — Acestu principu ar' trebui se fia recunoscutu si practicatu si la noi, că-ci este singurul principu dreptu si liberalu si numai pe bas'a lui s'ar' poté ajunge la o intielegere durabila intre nationalitati. Recomandamu dér' acestu principu cu totadinsulu maghiariloru nostri, er' nu mai pucinu si sasiloru din Transilvani'a, in specialu celoru din Brasiova, cari s'au legatu, că pe cătu timpu voru fi ei in maiortitate voru alege numai sasi de ai lor. Ei n'au lasatu nici unu pesce in lacu, véda acuma că nu cumva se se imputa. —

Selagiu, 27 Febr.

Pré stimat'e d-le Redactoru! Proiectulu de lege pentru introducerea limbei unguresci in scólele romane, aici pre la noi, a iritatu spiritele intr'o mesura nepomenita. Tienturi intregi petitiunéza si parte au petitiunatu pe la guvernele loru diecesane, că se se faca pasi pentru impedecarea aducerei legi intentiunata. Totu Selagiulu este insufletitu de esemplulu stralucitu, ce ni-au datu archiereii nostri si curagiulu raru, cu care ne apera dinsii interesele vitale natiunale. Se pregatescu adrese de multiamita pentru domnii archipastori, cari au inogatitu istoria natiunei romane cu o fapta stralucita. Ajunga-ne ce ne vá ajunge, dér' péna-ce conducătorii preoti si mireni intielegu dorinti'a poporului si nu siovaiescu, nu pregeta a se espune pentru binele lui, nu ne temem de perire. In periculu celu mare, care ne amenintia, éra ne-amu aflatu unulu pe altulu. Péna-ce vomu tiéné laolalta si ne vomu luptá toti, cá si unu omu: nici portile iadului nu ne voru biruí...

La cestiunea introducerii limbei maghiare in scólele poporale nationale.

(Urmare si fine.)

Ungurii afirma, că cu introducerea limbei maghiare in scólele nemaghiare ei nu voiescu a desbracă natiunalitatile de caracterulu lor, ci numai a cultivá popórele hebeuce nemaghiare. Déca voiescu a ne cultivá, pentru ce nu ne redica vre-unu institutu de invetiamentu romanu? pentru ce nu ne dau ajutoriu la gimnasie, preparandie si scólele poporale? Cu introducerea limbei maghiare, a unei limbe necunoscute inaintea poporului, in scólele poporale voiescu ei se ne cultiveze poporulu? Slabu si eftinu mediulocu de cultivare, intru adeveru! Ilu recomandamu la pedagogii intregi lumi civilizate. Apoi dicu ómenii acestia, că nu voiescu se ne maghiarizeze! Da aceea ce va se dica, că in cele 26 preparandii sustienute de statu nu se cresce nici unu invetiatoriu pentru cele 10 milióne de nemaghiari, ci toti pentru cele 5 milióne de maghiari? Déca nu e acést'a maghiarisare, apoi e incercare de a ne face sclavi spiritualminte, picemu ne au fostu facutu sute de ani sclavi trupesce. Nu voiti D-Vóstra se ne cultivati, că-ci insive diceti: cá poporulu e bunu si ascultatoriu, numai carturarii natiunalitatiloru sunt conturbatori si inimici ai statului, care — firesce-nu e altuceva decâtu pretiuit'a persóna a D-Vóstre. Acuma deodata si pe neasteptate se ve 'i ápucatu dorulu de a inmultí numerulu inimic'ulu statului! Spuneti pre față, domniloru, că ^{ad} _{lui} ^{ti} se ne maghiarisati. Ce folosu

că negati, candu ve tradéza faptele si unii colegi mai puçinu dibaci. Eca in „Magyar-Hirlap“ pe o colona sta, că voiti se ne maghiarisati, că altumintrele nu este mentuire, pe cealalta, că nu voiti a ne maghiarisá, numai a ne cultivá.

Ce se tiene de esecutarea acestei legi, e bine se ne aducemu aminte de o alta lege adusa totu pentru scopulu maghiarisarii, — de legea inchiderii scóleloru confessionale, déca nu voru corespunde anumiteloru prescripte din lege. Câte s'au inchisu si cari? Fórte puçine si numai acele, cari le-au statu maghiarisatoriloru mai tare in drumu si aceste n'au fostu cele mai slabe, ci a une-ori chiaru dincontra. Pentru ce nu s'au inchisu si nu se inchidu tóte cele necorespondiatórie? Pentru că s'a adusu o lege, care nu se póte esecutá neavendu statulu mediulóce, cá se redice alte scóle corespundiatórie in loculu celoru pretinse necorespondiatórie. Asia vomu pati si cu acést'a lege, déca se va aduce.

Invetiatorii nemaghiari cu miile nu sciunguresce si n'au nici unde, nici candu se invetie. Cari voru fi ómeni mai invetiati, voru trece la alte dirigatorii, cei mai slabi se voru scóte din dascaliala. Cine 'i vá inlocuí? Secuii, cari se voru face in 6 ani invetiatori, nu voru fi destui, apoi mai au si acestia minte. Nu fugu aceia de o searacia, cá se se bage in alt'a. De posturile invetiatoresci, care li se voru oferí, nu voru fi incantati cei mai multi: scólele dér' voru remané mare parte fara de invetiatori, ér' altele voru fi provediute cu invetiatori de aceia, cari nu sciunguresce si n'au nici o bóba romanesce. Poftimu apoi invetiamentu poporalu si fericire de patria!

Legea acést'a dér' nu se va poté esecutá in folosulu invetiamentului poporalu si vá remané ilusoria.

Ce se tiene de opiniunea publica, e dreptu, că a nóstre opiniune (a celoru 10 milióne) aici in tíera nu e opiniune publica, ci numai ceea a celoru 5 milióne de maghiari; fiindu-că legea acést'a se aduce, desi nu de noi, dér' pentru noi, ar' trebui se se iee in consideratiune si parerea nóstre. A nóstre (a celoru numai 10 milióne de nemaghiari) parere este, că acést'a lege nu ni-e de nici unu folosu si vá aduce tieriei numai stricatiune impedecandu de totu, péna ce va esistá, progresarea in sciintiele folositórie a 10 milióne de locuitori ai tieriei. Nu potu dice maghiarisatorii, că acést'a este parerea numai a agitatoriloru; că-ci acestei pareri s'a datu espressione inaintea Maiestatii Sale de consiliarii intimi ai Maiestatii si chiaru de deputatii romani, cari se tienu de partid'a guvernamental'a, ér' popórele nemaghiare petitiunéda cu miile la guvernele diecesane, cá se se impedece aducerea legi aceste danóse. Ce voru dice maghiarisatorii la tóte aceste? Ar' fi timpulu supremu, cá maghiarii se-si vina in ori si se nu faca cá omulu risipitoriu, care, déca 'si perde banii in jocuri hasarde, vine acasa si-si maltratéza famili'a. Ar' fi timpulu, cá se incete de a se incercá se ne inghita că-ci 10 milióne suntu pré mare bucatura pentru cele 5 milióne. Cu incercarile aceste o se patiéscá, cá sierpele, care se incórda a inghití o brósca mare; va veni vr'unu cocostercu si-lu va inghití cu brósca cu totu. E pré mare pretiu liustea si concordia între fiii patriei pentru vanitatea natiunale, de a audi pronuntiandu-se bine-reu in totu unghiulu patriei „adion isten jó napot“, că-ci mai departe nu va ajunge maghiarisarea nici dóue mii de ani. Nu vedu ei, că totu ce este bunu, nobilu si cu caracteru in sinulu natiunalitatiloru, e silitu a se opune tendintieloru loru celoru periculóse, ba nici renegatii, creaturele lor, nu mai au curagiulu si sufletulu de a merge mai incolo pre o cale cu ei. Nu vedu ei, că suntemu slabi si fara védia in afara, că-ci tóta lumea scie, că discordia semenata de aici in tíera produce cele mai periculóse fructe. N'ar' fi óre mai bine, cá restabilindu concordia interna pe bas'a dreptatii si ecuitatii, in locu de incercari nebune de a maghiarisá, se ne apucamu cu totii de vindecarea releloru celoru immense ale patriei comune. Emulatiunea pe terenulu adevaratului patriotismu ar' aduce mai sanetóse fructe pentru binele comunu, decâtu incordarile natiunalismului exclusivu si cutropitoriu.

Videant consules!!

Unu romanu fidelu statului, care nu uresce nici o natiune, dincontra le iubesc pe tóte.

Itali'a si recunoscerea Romaniei.

In parlamentulu italianu din Rom'a s'a discutatu de curendu cestiunea recunoscerei Romaniei. Este o aparitiune surprindietore, cumu de nici cabinetulu italianu p'na astadi n'a recunoscutu independintia Romaniei in modu oficialu. Pe German'a lui Bismarck si pe Angli'a, in fruntea careia se afla unu evreu, le intielegemu, de ce stau mortisii pe l'nga stipulatiunile tractatului dela Berlinu, ba p'na la unu punctu orecare intielegemu si pe Franci'a, care dela imprumutulu de 5 miliarde a caditu si ea mai multu s'eu mai puçinu in manile camatariloru evrei. Cumu amu disu pe t'ote statele le intielegemu, numai pe Itali'a nu o potemu intielege, c'ca ce cause binecuventate a potutu avé, de n'a recunoscutu p'na acuma, dupa t'ote formele, independintia Romaniei, ci s'a luat cu orbulu dupa celelalte poteri apusene. Ne-amu bucuratu d'ér' multu, candu amu vediutu, c'ca senatorulu italianu marchisulu Gioachino de Pepoli, c'ca unulu dintre cei mai eminenti barbati de statu italiani, care a studiatu din t'ote punctele de vedere cestiunea cea importanta si ardiétre a evreiloru din Romani'a, a aperatu caus'a recunoscerei Romaniei in parlamentulu italianu, lamurind' lucrulu priur' unu discursu f'orte interesantu, simpaticu si caldurosu, din care vomu reproduce si noi partile mai principale. Marchisulu de Pepoli dise adeva :

„In cestiunea Romaniei ce a redicat'o colegulu meu ilustrulu senatore Mamiani imi pare reu c'ca nu potu impartasi parerile formulate de onoratu nostru colegu. In cestiunea dureros'a romana noi amu lucratu intr' unu echivocu fatalu si era de datoriu se se afle o voce in acestu cercu care se respinga acusatuniile, ce fura aruncate in numele libertatii acelu nobilu si generosu poporu, care este o parte at'at'a de mare din noi insine si care prin campiile cele sangerose ale Dobrogei duce cu at'at'a gloria si cu at'at'a splendore numele de descendintia a rassei romane.“ Citéza apoi articulu relativu la independintia Romaniei din tractatulu dela Berlinu precumu si articulu de pricina din constitutiunea romana apoi continua asia: „Acumu dupa cumu vede senatulu, Romani'a nu p'ote se declare in modu definitivu, c'ca articulu 7 din constitutiune este desfiintiatu, fara se se abata dela normele prescise prin lege. Si in adeveru cumu ar p'ote unu guvernulu constitutionalu se povatiúesca pe unu poporu amicu in numele dreptatii si alu libertatii, de a violá propriulu seu pactu fundamentalu? Principele, camerele romane au luat t'ote mesurile necesare, c'ca se p'ota satisfice stipulatiuniloru tractatului din Berlinu dara apoi lucrulu nu p'ote merge asia inte, c'ca suntu multe formalitati constitucionale de implinitu mai inainte.“ Apoi continua :

„De faptu rationamentele ce espuseiu au facutu, c'ca Turci'a, Russi'a si Austri'a au recunoscutu independintia Romaniei. Provinciile occidentale, dupa initiativ'a Franciei au declarat' mereu c'ca voiescu se suspenda recunoscerea Romaniei p'na ce constitutiunea nu va fi modificata. De siguru Romani'a tocma dela Itali'a care este pré inbit'a s'a mama nu p'otea se se astepte la o ofensa at'at'a de dureros'a, pentru reputatiunea ei. — P'na candu poporul romanu nu va demustrá in modu lamuritu priu corpurile sale legiutorie, c'ca nu voiesce, se schimbe constitutiunea s'a p'na atunci voi spune francu, c'ca constringerea ce noi vomu se exercitam' asup'r'a poporului romanu este unu actu, care nu p'ote dec'atu se produca in acelu poporu generosu unu sentimentu de indignatiune.

„Poporele au unu sentiu de dreptate care nu trebnie calcatu in picioré. Itali'a n'ar' fi trebuita se-si armonizeze politic'a sa cu ceea a Franciei si a Angliei. Eu credu, c'ca ar' fi trebuita se arate, c'ca are incredere in cuventulu de enóre alu acelei vechi fiice a s'a, c'ca ar' fi trebuita se arate prin fapta, c'ca crede in onestitatea si lealitatea poporului romanu. Cu chipulu acest'a noi amu fi cástigatu pe malurile Dunarii o influentia pe care amu perdit'o printr'o politica nesigura si vasala Franciei si Angliei. Rogu pe on. ministru de esterne se considere in betran'a s'a intieptiune c'ca ore n'ar' fi oportunu pentru Itali'a, de a se face solidara a politicei romane si de a imitá pe acele natiuni, cari au recunoscutu p'na acuma in modu lealu si nobilu independintia Romaniei.

In Romani'a cestiunea Evreiloru este cestiune sociala, d'era nici decatu religio'sa. Cestiunea evreiesca romana o repetu este puru si simplu o cestiune sociale si eu nu am nici unu sentimentu de pietate pentru aceia, cari abuséza de bani si de frauda (insielatiune). In ori-ce casu Romani' accepta dispositiunile Congressului dela Berlinu :

„Eu credu, c'ca este bine si necessariu de a recunósce pe Romani'a fara a mai recurge la amanari, cari ar' fi marimose faça de unu poporu tare, d'ér' cari sunt uricio'se exercitate faça cu unu poporu generosu, d'ér' debilu. Noi n'am' sacrificatu nici unu soldatu, nici unu banu pentru independintia Romaniei. La Berlinu ne-amu aratatu nepotinciosi de a impedecá pe Russi'a, c'ca se smulga acelei tieri valorose un'a din provinciile sale cele mai bogate. Cu ce dreptu

potemu dice Romaniloru, voi nu meritati a ve bucurá de aceea independintia, pe care ati rescumperat'o cu sange pe campulu de bataie? Ati conferitu principelui Romaniei cordonulu Anunciatai c'ca semnu de simpatia a Italiei. Eu cunosc' prea nobilele sentieminte ale junelui principe si sunt siguru, c'ca ori-c'atu de mare valóre ar' avé pentru elu acelu cordonu, totusi ar' preferi c'ca guvernulu italianu se nu ofenseze lealitatea si reputatiunea poporului seu.

„C'ca credu, c'ca recunoscendu astadi Romani'a contr'a turoru intielegiloru luate cu poterile occidentale vomu ingrigi nu numai de demnitatea poporului romanu, d'ér' vomu ingrigi si de demnitatea poporului italianu : Candu vorbescu despre recunoscerea Romaniei, nu intielegu c'ca acest'a se se face, fara promissiunea c'ca va indeplini stipulatiunile tractatului dela Berlinu.

„Rogu pe onor. presiedinte alu consiliulu, c'ca cu totu refusulu Angliei si alu Franciei se nu intardieze a deschide usi'a casei acelu elementu, descendinte alu rassei nóstre si alu rebotezá in numele betranei mame Itali'a. Nu me temu, elu va cresce prosperu si vigurosu si in viitoriu va poté se se arate demnu, c'ca descinde din nemuritorea giute latina, devenindu, dupa cumu a disu principele Carolu in discursulu tronului, unu elementu de putere si de prosperitate pentru intrég'a Europa si mai pre susu de t'ote unu elementu de libertate si de progressu pe malurile dunarei (Aprobati. Multi senatori se duc' de strangu man'a oratorului.)

Reuniunea mariana.

(Urmare si fine.)

Pe bas'a statuteloru s'a convocatu — dupa chiarificarea situatiunei — prim'a adunare generale constituanta, pe l'nga urmatorea programa publicata in foile publice :

1. Constituirea adunarei pe bas'a statutului aprobatu.
2. Indrumare in aplicarea aparatelor fisicali prescise pentru scólele elementari, impreunata si cu exercitii practice, — tractatu de Iacobu Popu.
3. Indrumare la instruirea in gimnastica, concomitata asemenea de exercitii practice — tractatu de Petru Tofanu.
4. Indrumare in propunerea economiei in scolá elementara, tractatu de Teodoru Rotariu.
5. Indrumare la propunerea limbei impreunata cu unu exercitiu practic, si anume: tractarea unei bucati de cetire in a II clasa a scólei normale — tractatu de Ioane Iarda. —
6. Indrumare in propunerea scriptologiei cu exercitii practice, — tractatu de Petru Tofanu.
7. Indrumare in propunerea frangeriloru diecimali, cu unele exercitii practice — tractatu de Isidoru Titieni. —
8. Tractarea practica a unui numeru in prim'a clasa normale prin Teodoru Rotariu, si
9. Alte obiecte si gravamine aduse spre pertractare de membrii reuniunei.

Adunarea generale s'a tienutu in 2 si 3 Iuniu si a fostu f'orte cercetata. Pe façele invetiatoriloru cetea omulu o deosebita bucuria, c'ca au ajunsu momentulu a se poté intruni pre bas'a unui statutulu aprobatu de locurile mai inalte, prin urmare pe o basa solida. Zelulu lor' si dorulu de progressu s'a aratatu mai eclatantu, c'ca ori candu. A vedé invetiatori venindu cu batiulu in mana pe josu din locuri departate pana la Naseudu este unu semnu caracteristicu alu timpului, e semnu, c'ca de-si sórtea le e amara, d'ér' isi cunosc'u chiamarea si p'orta acest'a sarcina nu pentru salariu, care nici n'ar' meritá la cei mai multi acestu nume, ci pentrucá suntu convinsi de santieni'a chiamarei lor'. Nu potemu ratacé inse aceea, c'ca amu observatu si ore-care indiferentismu faça de reuniune, si inca chiaru din aceea parte, unde nu este iertatu se fia.

Amu amentitu acest'a pentru acumu c'ca prin trecatu. Vom' avé ocaziune a reveni asup'r'a acestei impregiurari.

Membrii reuniunei au venit' la convingere, c'ca scopulu, ce lu are reuniunea, se va poté ajunge numai atunci pe deplinu, d'eca se voru face si reuniuni filiali. Pentru aceea s'a luat' decisiune a-se introduce atari reuniuni, insarcinanduse comitetulu cu elaborarea unui regulamentu, pe bas'a caruia se se si aduca in viétia reuniunile filiali. Comitetulu a tienutu de placuta datorintia esecutarea conclusului acestuia, a compusu regulamentulu amentitu, care se va supune spre aprobare adunarei generali mai de aprópe.

Pre bas'a acestui regulamentu s'a impartitu teritoriulu, asup'r'a caruia se estinde activitatea reuniunei, in 4 despartimente si anume: Naseudulu cu 18 comune invecinate. San-Georgiulu cu 10; Bis-

triti'a cu 13; Monorulu cu 13 comune. — Invetiatorii din fiacare despartimentu forméza o reuniune filiale. — Dupa primirea regulamentului s'au recercatu a convocá si constitui reuniunile filiali pentru Naseudu d. Cosm'a Anca, directorele scólei normale; pentru Sangeorgiu d. Mihaiu Domide, directorele scólei triviale; pentru Bistritia: Reverendiss. domnu protopopu Silasi; pentru Monoru d. Isidoru Titieni, directorele scólei normale de acolo. Cei recercati si-au implinitu missiunea reuniuniloru s'au constituitu, si-au inceputu activitatea.

Cu bucuria potemu constatá, c'ca siedintiele au fostu f'orte bine frecventate. Esceptiune au facutu singuru invetiatorii apartienatori de reuniunea filiale II, cari s'au distinsu prin absentia. Nu scimu, de unde vine acestu indiferentismu, vomu cercá isvorulu reului, si nu vomu lipsi la tempu a-lu aduce la cunoscintia publica. Credemu, ca de este o institutiune necessaria la noi, apoi acésta ocupa locul primu, si de aceea ne-a suprinsu indiferentismulu aratatu de invetiatorii amentiti, séu d'ora densii in t'ota privintia si in specie in pedagogia si didactica suntu atatu de tari, incatu, ceea ce afla de lipsa invetiatorii Germaniei intregi, pentru densii e snperflu? Vom' vedé!

P'na vom' fi in positiune a poté publicá regulamentulu amentitu, c'ca intre altete cuprinde indatorirea invetiatoriloru de a reportá in adunarile filiale: c'ati prunci suntu obligati de a cercetá scolá? C'ati au cercetat'o? C'ati sciu scie si ceti? In ce stare se afla gradin'a de pomaritu? In modulu acesta se voru poté castigá date autentice despre starea invetiamentului.

Incheiamu acestu articlu cu oftarea, c'ca Reuniunea Mariana“ se esiste multe, multe dieci de ani si din anu in anu se infforéscá!

Unu amicu alu Reuniunei.

Concursurile.

propuse de

Societatea academica romána

conformu decisiuniloru luate in sesiunile de pene la anulu 1878.

I. Premie privitóre la Filologia si Litteratura.

B. Premiu Nasturellu.

(d'in Seri'a A, pentru subiecte pussu la concursu, d) referenti la Limbistica si Istoria filologica séu litteraria a limbei române).

Conformu decisiunei luate in sesiunea anului 1876, se publica concursu assup'r'a thesei urmatórie:

„Studiu assup'r'a produceriloru litterarie in limb'a romana d'in epoc'a lui Mattheiu Bassarabu (1633—1654), in care se voru avé in vedere at'atu documentele officiali si particulari, redactate in limb'a romána in acea epoca, c'atu si c'artile tradusse si typarite romanesce pe atunce, precumu si ori-ce elemente litterarie relative la miscarea culturai române in acelu periodu; se va studiá cu unu speciale attentione viétia si activitatea litteraria a eruditulu mare Logofetu allu tierrei d'in acelu timpu, Udriste (Orestu séu Uriilu) Nasturellu d'in Feresci, cumnatu allu lui Mattheiu Voda si strabunu allu fericitului nostru donatoriu.“

Conditiiunile concursului voru fi:

1. Dissertatiunea va fi scrisa in limb'a romána, cu stylu claru si correctu.
2. Marimea lucrării va fi de 10—15 c'olle de typariu formatu in 4° micu séu in-8, ordinaru, litere cicero.
3. Terminulu presentării manuscriptelor la concursu va fi 15 Augustu 1879.
3. Manuscriptele se voru presentá anonyme, purtându na devisa, care va fi reproducusa de unu plicu sigillatu, contienéndu numele concurrentelului.
5. Premiulu ce se va accordá opului cellui mai bunu va fi de lei 5000, fóra a poté fi impartitu.
6. Societatea Academica 'si reserva dreptulu de a typari in publicatiunile sale dissertatiunea ce se va premiá

C. Premiu Nasturellu

(din Seri'a A, pentru subiecte puse la concursu, d) referenti la Limbistica si Istoria filologica séu litteraria a limbei romane).

Conformu decisiunei, luate in sesiunea anului 1877, se publica concursulu pentru cea mai buna lucrare asup'r'a subiectului :

„Sufixulu licidu (l. r) si tufixulu guturale (k. g) in limba romana.“

I. Pragma :

Dissertatiunea complecta va coprinde :

1. O scurta introducere asup'r'a sufixelor licuide si guturale in limbele ario-europeene in genere.

2. Unu studiu generale asupr'a acestor sufixe in limba latina, in limbele vechi italice si in cele romanice occidentale.

3. Unu studiu speciale asupr'a loru in limba romana, de pe cele trei dialecte: daco-romanu, macedono-romanu si istrianu, aretandu intre altele:

a) diferentiarea sufixului licidu l si r, precum si a celui guturale k si g;

b) trecerea loru ulterioara in sufixuri palatali, nasali seu altele;

s) rolulu tuturor acestora in nume si in verbi;

d) proveninti'a loru la Romani din latina, din antero-romana seu din alte limbi.

II. Conditiiuni:

1. Va fi scrisu romaesce, intr'o limba corecta si clara.

2. Marimea opului va fi minimumu de 20 cöle de tiparu, formatu octavu ordinaru cu litere cicero.

3. Terminulu concursului, candu manuscriptele au se vina in cancelari'a Societatii Academice, este 15 Augustu 1880.

Cele venite mai tardiu nu se voru lua in consideratiune.

4. Manuscriptele se ceru sa fie scrise curatu, ligibile si de mana straina, bine legate in fasciculu si paginate.

5. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa seu motto in öri-ce limba si totu de maua straina.

6. Pe linga munscriptu se va alatura si o scrisöre inchisa cu sigillu, fara initialele autorului, adresata catre Societatea Academica. Pliculu va purta pe densulu devis'a manuscriptului, scrisa éra si de mana straina, éra in-la-untru numele autorului.

7. Manuscriptele se voru censura prin sectiunea Filologica, care va propune Societatii Academice, in sedinti'a plenara, premiarea aceuia dintre operatele venite, care va merita premiulu destinat pentru acésta lucrare.

8. Manuscriptele nepremiate se voru pastra in archivu Societatii pana ce se voru reclama de autorii loru, ale caroru nume remanu necunoscute, fiindu ca plicurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

9. Premiulu defiptu pentru acésta lucrare este de lei 5000, fara de a puté fi inpartitu.

10. Societatea isi reserva dreptulu de a tipari in publicatiunile séle disertatiunea ce se va premia.

(Va urmá.)

Diverse.

(Episcopu nou in Oradea-mare.) Föi'a oficiala din Budapest'a dela 2 Martiu a. c. Nr. 52 publica urmatoriulu actu de denumire: „La propunerea ministrului meu ungurescu de culte si instructiune publica, pe Episcopulu Gherlei Michailu Pavelu ilu numescu Episcopu catolicu de ritulu grecescu la Oradea-mare. Datu in Vien'a la 29 Ianuaru 1879.

Franciscu Iosifu m. p. Augustu Tréfort m. p.“

(Comitetulu Associatiunei transilvane) a tienutu dílele aceste siedinti'a ordinaria lunara despre decursulu careia i se relatéza „Tel. Rom.“ urmátöriele: Siedinti'a a fostu bine cercetata. Amintimu din raportulu secretariului alu doilea o scrisöre a societatii „Transilvani'a“ din Bucuresci, prin care cere cá Associatiunea se faca unu raportu detallatu despre distribuirea sumei de fl. 400, donati de societate pentru tineri romani meseriasi si se astearna societatii acestu raportu dinpreuna cu contractele incheiate. Comitetulu a hotaritu a satisface, incatu este cu putintia, acestei cereri. Conte Schweinitz s'a adresatu contra Associatiune cu rugarea, a sprigini, materialicesce si moralicesce infiintiand'a scöla de sculptura in comitatulu Sibiu. Objectulu s'a datu unei comisiuni pentru a face raportu si propuneri motivate. Pentru arangierea unei espositiuni s'a alesu unu comitetu de cinci, care se discute, cumu si candu s'ar puté arangia o espositiune. Celelalte obiecte dela ordinea dilei, au fostu parte curentii, parte de natura administrativa si s'au resoltu in intielesulu statutelor si regulamentelor resp. conformu bugetului.

(Esundatiunea Tisei.) Istori'a ne spune cá Babilonii si Egiptenii cei vechi au regulatu rúurile principale din tierile loru parte pentru cá se póta adapá pamentulu in timpu de seceta, parte cá se apere semenaturile in contra varsariloru apelor, cari innecau munc'a plugariului. Apoi pe timpurile Babiloneniloru si Egipteniloru vechi nu erau societati de asigurare, dér' atunci se interessá stapanirea mai multu de binele cetatianiloru, decâtu adi, candu ministrii nostri in prim'a linia

se intereséza, cumu se maghiariseze pe celelalte nationalitati. Administratiunea cea indolenta avitica, in locu de a respí milliöne de florini la alegerile dietale pentru demoralizarea poporului, aceste milliöne le-ar' fi potutu intrebuintiá spre a regulá odata Tis'a, care se varsa in totu anulu si causéza totudeauna daune enorme. Asia a ruptu Tis'a si in anulu acest'a, cá si in alti ani, stavilele si a innecatu sate intregi impreuna cu semenaturile de tömna. Chiaru si orasiulu Segedinu este tare amenintiatu din partea Tisei. Orasiulu Segedinu a adusu mari sacrificii in decursulu unui deceniu pentru cá se asiguréze viéti'a si averea orasianiloru in contra inundatiuniloru si stricatiuniloru ce causéza Tis'a in totu anulu. Déra apoi ce póte unu singuru orasiu in contr'a furiei undelor Tisei. Reulu ce bantue in totu anulu campiile Ungariei si strica töta trud'a plugariloru s'ar poté curmá numai prin o regulare sistematica a Tisei, incependu din partile superioare si venindu pe tiermuri in josu pëna se varsa in Dunare. Atunci Tis'a ar' fi o adevérata binecuvëntare cerésca, dér' pentru astfelu de lucruri grandiose ne trebuiescu alti ömeni la càrn'a statului, decumu suntu cei de astadi.

(Comunitatea musulmana din Cernavod'a), in Dobrogea, a tramisu urmátörea adres'a de recunoscintia guvernului romanu; Domnule ministru! Noi comunitatea musulmana din orasiulu Cernavod'a, judetiulu Silistr'a-Noua, vedindu parintésca ingrijire ce are guvernulu pentru noi, in töte ocasiunile, si protegierea ce ni se da, venimu a ve multiumi cu recunoscintia pentru töte acestea, precumu si pentru nemerit'a numire ce ati facutu in persón'a D-lui generalu Tobias Ghergheli, cá prefectu, a D-lui Al. A. Macedonschi, cá directoru si a D-lui capitanu I. D. Crainicénu cá politiaiu, cari, de la venirea D-loru au fostu aderati parinti, atatu pentru noi catu si pentru celelalte nationalitati, si mai cu osebite pentru noi, carora ne-a inapoiatu bunurile ce ni se hrapiseru in lips'a nöstra, cu ocasiunea resbelului, ast-feliu cá, astadi, ne putemu mandri din sufletu cu o asemeenea administratiune din cele mai impartiale si mai oneste, fiindu siguri de averea, libertatea si viatia nöstra. Traiesca Romani'a libera, mare si gloriösa! Traiesca AA. LL. RR. Domnulu si Dömná! Traiesca guvernulu liberalu! Semnati sunt: Mehmet Efendi, Asan Ag'a, Mamut Efendi, Memisiu Musta, Osman Ag'a, Berber Omer, Seid Abdula si alti 60—70 musulmani.

(Unu atentatu asupra unui medicu romanu.) Dlu dr. Popovici din Bucuresci tramite „Romanului“ câteva amenunte despre unu atentatu comis asupr'a d-sale. D-sa dico, cá in diu'a de 9 Febr. siedea linistitu pe o banca in faci'a bufetului de pé sioséu'a Kisseleff, candu odota se pomeni cu doi individi inarmati cu bastone cu capu de feru, cari se oprira dinaintea d-sale. Unulu erá colonelulu Stefanu Nicolici siefulu politiei secrete russe din Bucuresci, iér alu doile unu individu numitu Leopold Hauser. Colonelulu russe se rasti la d-sa cu cuvintele: „Mai trasu in judecata!“ si 'n acelasi timpu redicá bastonulu si-lu indreptá spre capulu d-sale. Dnul Popovici ferí lovitur'a, se sculá de pe banca si aplicá döue palme atentatorului. In acelasi timpu sögiulu colonelului Nicolici apucá de gatu pe d-lu Popovici, care printr'o miscare rapede scapá si din man'a acestuia. Atunci colonelulu Nicolici impreuna cu tovarasiulu seu plecá in uidiurea publicului indignatu, care, vedindu, ce se petrece, sarise deja in ajutorulu dnului Popovici.

(Unu professoru de universitate dascalu de satu.) Fostulu professoru alu universitatii din Moscova, d. S. A. Ratsinsky, hotarandu-se a fondá o scöla in satulu de pe proprietatea s'a si a invetiá singuru pe copii, s'a adresatu autoritatii de arondisémentu din orasiulu Bely, spre a obtiené concessiunea necesaria pentru acestu scopu. Acest'a ilu intrebá: Dér' cine esti d-ta, si de unde ai dreptulu a invetiá copii? Negasindu sufficientu titululu de fostu professoru de universitate, elu a fostu supusu unui esamenu, tienutu in orasiulu Bely din gubernia Smolenscu, si numai dupa ce s'a constatatü cá scie destula carte spre a invetiá pe copii din satu, i s'a datu concessiunea ceruta.

(Fire de auru.) Incependu dela mosiulu Adamu si mósi'a Ev'a in töte epocele si la töte popórele barbatii au cautatu se castige pe femei prin felurite daruri. Precumu se daruiescu in diu'a de astadi damelorü cá semnu de galanteria flori si bomböne, asia domniea in jumetatea a dou'a

a seculului alu 18-lea, mai cu séma pe la 1770—1780, datin'a intre lumea galanta a barbatiloru, de a cumperá materia pretiösa de auru, care pe atunci se aflá in töte pravaliile pentru toalet'a femeiesca si de a-o darui apoi la amice, rudeni si la alte femei, cu care stau in legaturi intime. Mod'a propunea pe timpulu acela damelorü de bunu tonu problem'a curiösa, de a se ocupá intr'o parte a dilei cu aceea, de a destramá materi'a tiesuta cu fire de auru, adeca a scöte din matasa aurulu, care ocupatiune se numiea parfilare. Aceste daruri aduceau venituri femeiloru, cá-ci erá datin'a, de a vinde firele cele de auru. Oficerii din regimentulu francesu Royal Cravatte aratau cea mai mare galanteria, cá sacrificau epauletele pentru cá se le védia parfilate de mani delicate. Se istoriesce, cá, intrandu odata ducele de Chartres intr'o societate, damele taberira asupr'a lui si-i taiara brandenburgii de pe vestmentu, spre a-i parfilá. Nu se superá de locu asupra acestei despoieri, dér' mai tardiu esplicá celoru de faci'a, cá prevediendu elu asia ceva, a portatu cordele false la vestmentulu seu. Barbatiloru fericiti ai acelui timpu galantu le era datu de a face sclave pe femei prin fire de auru, prin ce le castiga barbatii in diu'a de astadi!

(La Taborszky si Parsch) in Budapest'a aparutu de curéndu urmátöriele piese: „Fleurs d'Oranges“ valsu de Filipu Fahrbach jun. 80 cr.; „Niniche“ pola francaise de Filipu Fahrbach jun. 50 cr.; „Studentengruss“ pola francaise de Filipu Fahrbach jun. 50 cr.; „Telefon“ pola mazur de Filipu Fahrbach 50 cr.; „Iuristu“ quadrilu de Ellenbogen Adolf 60 cr.; „Medicus Csárdás“ pentru piano de Rácz Pál 60 cr.; „A Sárga Csiko“ csárdás de Kisröma M. Béla 60 cr.; „Hadd szóljék hát az a csöndes“ cantece poporale pentru pianu de Széntirmai Elemér 60 cr.; „Valegatott Dalok“ 10 cantece poporale de Erkel Elek 1 fl.; „Mit tehet a kis lány róla?“ 6 cantece poporale de Széntirmai Elemér 80 cr.; „Népszínházi Dalok“ urmare 12 cantece de Erkel Elek 1 fl.; „A Tolonczból“ 6 cantece de Körösy Gyula 60 cr.

Cu 1-a Aprile stílu vechiu 1879 se incepu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

pentru patrariulu alu 11-lea 1879 cu conditiunile din frantariu.

Rogamu pe domni acéia, a caroru abonamentu espira cu 28 Febr. st. v. 1879, cá se grabésca cu reinörea lui, cá se li se póta tramite föi'a regulatu

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele díorn exacte, aretandu si post'a cea mai apröpe de loculu, unde locuiescu

Scrisorile sunt a se adressá la Redactiunea „Gazetei Transilvanei“.

Esemplarie complete dela eptulu anulu se mai afla.

Preturile piatiei

din 7 Martiu st. n. 1879.

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea	6.10	Mazerea	5.20
	midulocu	5.70	Lintea	9.10
Mestecatu	de diosu	5.10	Fasolea	3.60
		3.80	Cartofi	1.80
Secara	fromösa	3.60	Sementia de inu	11.40
	de midulocu	3.10	„ de cânepa	5.10
Ordiulu	frumosu	3.90	1 Chilo.	fl. cr.
	de midulocu	3.50	Carne de vita	—4
Ovesulu	frumosu	2.20	„ de rimatoriu	—4
	de midulocu	2.10	„ de berbece	—2
Porumbulu		3.70	100 Chile.	fl. cr.
Meiu		4.10	Seu de vita prospetu	32.
Hrisca		—	„ „ „ topitu	48.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 7 Martiu st. n. 1879.

5 ⁰ / ₀ Rent'a charthia (Metalliques)	63.35	Oblig. ruráli ungare	77.2
5 ⁰ / ₀ Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	63.95	„ „ Banat-Timis.	81.2
Losurile din 1860	116.20	„ „ transilvane.	76.5
Actiunile bancei nation.	790. —	„ „ croato-slav.	86. —
„ instit. de creditu	231.10	Argintulu in marfuri	100. —
Londr'a, 3 luni.	116.65	Galbini imperatesci	5.5
		Napoleon'd'ori	9.2
		Marci 100 imp. germ.	57.3

Editoru: Iacöbu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipograf'a: Ioane Gött si fiu Henricu.